

Temat: Rzeczypospolita w okresie kryzysu – czasy saskie.

1. Elekcja Augusta II Wettina (1697 – 1733)

O tron polski po śmierci Jana III Sobieskiego starano się dwóch kandydatów: księżę francuski Conti i elektor saski Fryderyk I August. W 1697 roku elektor saski wkroczył z wojskiem do Rzeczypospolitej i koronował się na króla przyjmując imię Augusta II Mocnego. – Rzeczypospolita połączyła się unią personalną z Saksonią. Saksonia – była jednym z największych i najpotężniejszych księstw Rzeszy. Celem polityki Augusta II Mocnego było umocnienie autorytetu królewskiego i doprowadzenie do absolutyzmu monarszego. Miały temu służyć reformy ustrojowe, które zaproponował król. Sejm z 1699 r. nie uchwalił jednak proponowanych reform. Oprócz tego August II pragnął wykorzystać swoją elekcję do umocnienia pozycji dynastii Wettinów w Europie.

2. Rządy Augusta II Mocnego

a) wojna północna 1700 – 1721 i jej skutki dla Rzeczypospolitej

- Rosja, Dania, Brandenburgia i Saksonia w 1699 r. zawiązały sojusz zwany Ligą Północną wymierzony przeciwko Szwecji. August II chciał zdobyć Inflanty, które Rzeczypospolita utraciła w XVII wieku. Z jednej strony chciał wywiązać się z pactów conventów (obietnic, które złożył szlachcie), z drugiej strony liczył na to, że na nowych ziemiach będzie mógł utworzyć dziedziczne księstwo Wettinów. Odzyskanie Inflant wzmocniłoby prestiż monarchy w państwie co mogło umożliwić reformy. Rosja chciała uzyskać Estonię i dostęp do Morza Bałtyckiego. Liga Północna w 1700 r. wypowiedziała wojnę Szwecji.
- August II Mocny przystąpił do wojny bez zgody sejmu Rzeczypospolitej. Król szwedzki był znakomitym wodzem – zajął Estonię, pokonał Danię, a później zaatakował ziemie Rzeczypospolitej. Od tej pory działania wojenne przesunęły się na tereny I RP, a jej ziemie uległy znacznemu spustoszeniu, mimo że państwo polskie nie było stroną w wojnie.
- W 1704 r. zawiązano na ziemiach polskich dwie konfederacje:
 1. Szlachta, która popierała Karola XII, zawiązała konfederację w Warszawie i zdetronizowała Augusta II. Na tron powołano Stanisława Leszczyńskiego, wojewodę poznańskiego, wiernego sojusznika Szwecji.
 2. Szlachta wierna Augustowi II zawiązała konfederację w Sandomierzu i prosiła o pomoc cara Piotra I Wielkiego.
- Ze względu na zajęcie Saksonii przez Szwedów August II w 1706 roku abdykował.
- W 1709 roku Piotr I Wielki (car Rosji) pokonał Karola XII w bitwie pod Połtawą co odwróciło losy wojny. Od tej pory dominującą pozycję w tej części Europy zyskuje Rosja, a Szwecja traci na znaczeniu. Po porażce

Szwecji Stanisław Leszczyński musi opuścić kraj, do którego wraca August II Mocny. Tekst tego traktatu przyjęty został na sejmie w 1717 roku – tzw. sejm niemy.

Na sejmie niemym uchwalono kilka reform, korzystając z tego, że nikt na nim nie mógł zabrać głosu. Reformy sejmu niemego:

- uchwalono powołanie stałego, zawodowego wojska w liczbie 24 tysięcy
- zmniejszono uprawnienia hetmanów
- uchwalono stałe podatki na wojsko z dóbr królewskich, szlacheckich i duchownych
- zmniejszono uprawnienia sejmików ziemskich na rzecz sejmie

Elekcja po śmierci Augusta II Mocnego.

Zanim zmarł August II wiadomo było, że o tron polski będą ubiegać się jego syn August III Wettin i Stanisław Leszczyński. Rosja i Austria zaniepokojone popularnością Leszczyńskiego zawarły w 1732 r. traktat zwany traktatem trzech czarnych orłów – Rosja i Austria włączając w to Prusy zdecydowały, że nie dopuszczą do wyboru Leszczyńskiego na tron polski i przeprowadzą elekcję własnego kandydata, Portugalczyka.

Po śmierci Augusta II zebrał się sejm konwokacyjny, który podjął uchwałę, że żaden cudzoziemiec nie może zasiąść na tronie RP. W tym przypadku na króla RP został wybrany

„Piaś” – Stanisław Leszczyński. Wybrano go bardzo dużą ilością głosów.

Rosja i Austria postanowiły poprzeć syna Augusta II – Augusta III. Udzieliły mu militarnej pomocy i przeprowadziły jego elekcję zaledwie 1000 głosami. Doszło więc do podwójnej elekcji. Wskutek tego wybuchła polska wojna sukcesyjna między Francją, popierającą Leszczyńskiego, Austrią i Rosją. Leszczyński schronił się w Gdańsku skąd udało mu się uciec. W 1735 r. Leszczyński abdykował gdy utracił poparcie Francji. Szlachta polska popierająca Leszczyńskiego zawiązała konfederację w Dzikowie pod Sandomierzem. Konfederaci zostali jednak pokonani przez wojska rosyjskie. Sejm pacyfikacyjny doprowadził do uznania Augusta III królem Rzeczypospolitej dopiero w 1736 r.

3. Rządy Augusta III

- Utrwalenie rządów oligarchii magnackiej.
Po sejmie pacyfikacyjnym nie zakończył się uchwałami ani jeden sejm – fiasko poniosło aż 13. Sejmy były zrywane wskutek „liberum veto”, lub były przeciągane ponad 6 tygodni i nie kończyły się uchwaleniem konstytucji.

Upadek gospodarczy RP

Zła sytuacja gospodarcza Rzeczypospolitej była skutkiem wojen siedemnastowiecznych i zacofania polskiego systemu gospodarczego. Po wojnie północnej, w latach 1720 – 1733 Rzeczpospolita zaczęła powoli odbudowywać swoją zniszczoną gospodarkę

